

สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

THE CONDITION OF THE ADMINISTRATION OF THE STUDENT AFFAIRS ACCORDING TO
THE OPINIONS OF THE ADMINISTRATORS UNDER THE JURISDICTION
OF THE PRACHIN BURI OFFICE OF EDUCATIONAL SERVICE AREA

¹⁾สุนันท์ พอดี ²⁾ศศ.ดร.อรสา โกศลนันทกุล ³⁾รศ.ดร.สุรางค์ เมรานนท์

¹⁾ Sunan Phodee ²⁾ Asst. Prof. Dr. Orasa Gosalanantagoon ³⁾ Assoc. Prof. Dr. Surang Mearanontha

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษาที่มีต่อสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน จำแนกตามวุฒิการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2549 จำนวน 275 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามและแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงาน กิจการนักเรียน ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ค่าที (t-test independent)

ABSTRACT

The purposes of this study were (1) to study the condition of the administration of student affairs according to the opinions of the administrators under the Jurisdiction of the Prachin Buri Office of Educational Service Area and (2) to compare the opinions of the administrators, categorized by the

¹⁾ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

²⁾ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

³⁾ อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์

educational background, towards the administration of the student affairs. The sample included 275 administrators under the Jurisdiction of the Prachin Buri Office of Educational Service Area in the 2549 B.E. academic year, selected by simple random sampling. The instrument was a questionnaire constructed by the researcher. It was divided into two parts : the information of the subjects and the opinions of the subjects in terms of the condition of the administration of the student affairs. The reliability was 0.98 The statistical analysis consisted of frequency, percentage, mean, standard deviation and t - test independent.

ความสำคัญของปัญหา

ตามหลักการปฏิรูปการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เน้นการศึกษาสร้างคน สร้างงาน และสร้างชาติ เน้นการจัดการศึกษาเพื่อให้ทุกคนเป็นคนดีคนเก่งและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 1)

ในมาตรา 27 ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจัดทำสาระของหลักสูตรและกำหนดแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อความเป็นไทยความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อรวมทั้งจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545 : 3-4)

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 สถานศึกษาจะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเองเพื่อให้ครอบคลุมภาระงานการจัดการศึกษาให้ครบทุกด้าน ซึ่งประกอบด้วยการเรียนรู้ ทั้งมวลและประสบการณ์อื่น ๆ ที่คณะกรรมการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องวางแผนหรือกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยความสุข มีทักษะและมีกระบวนการคิด มีเหตุผล มีความสามารถในการใช้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีสื่อสาร ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนแต่ละบุคคลสามารถพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตนเอง

จากจุดประสงค์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่ารัฐมีความมุ่งมั่นที่จะสร้างเยาวชนของชาติให้มีคุณสมบัติพร้อมที่จะเป็นพลเมืองดี มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการช่วยเหลือตนเองและประเทศชาติให้อยู่รอดปลอดภัยและมีความเจริญก้าวหน้าซึ่งความสำเร็จดังกล่าวจะสำเร็จได้ ด้วยการมีความรับผิดชอบงานตามหน้าที่ของแต่ละฝ่ายและหลายระดับ บุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งคือผู้บริหาร

สถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถในการดำเนิน กิจการต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียนได้อย่างเต็มที่ผลที่ติดตามมาคือ นักเรียนมีคุณสมบัติ อันพึงประสงค์

และจากแนวคิดหลักเกี่ยวกับบทบาทภาระหน้าที่ของผู้บริหาร โรงเรียนพออนุมานภารกิจอันสำคัญของผู้บริหาร โรงเรียนซึ่งมี 3 ประการ คือ (ธีรวุฒิ ปทุมนพรัตน์, 2534)

1. การบริหารด้านวิชาการ รวมถึงการบริหารการเรียนการสอน การกำหนดหลักสูตร แผนการเรียน ตารางเรียน การจัดชั้นเรียน ตารางการจัดครูผู้สอน การวัดและประเมินผลการเรียน การจัดวัสดุอุปกรณ์ การสอนและการอำนวยความสะดวกให้ทางด้านวิชาการดำเนิน ไปอย่างราบรื่น ประสบความสำเร็จ ตามความมุ่งหมาย ซึ่งผู้บริหารควรเน้นงานด้านนี้ให้มากที่สุด

2. การบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารกิจการนักเรียนเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็น เรื่องหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งผู้บริหารควรจะทำให้ความสนใจเป็นพิเศษนอกเหนือจากการเรียนการสอนตามปกติแล้ว ผู้บริหารจะต้องคำนึงว่ายังมีส่วนสำคัญที่เกี่ยวกับนักเรียนอยู่อีก หลายด้าน เช่น

- การจัดบริการและสวัสดิการต่างๆ ให้กับนักเรียน
- การจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างชีวิตของนักเรียนให้สมบูรณ์ขึ้น

ดังนั้น การจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนนอกชั้นเรียนซึ่งอยู่ในขอบข่ายของงาน กิจการนักเรียนนี้เป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญซึ่งสถานศึกษาและผู้บริหารจักต้องขวนขวาย จัดดำเนินการให้เหมาะสมถูกต้องตามทรัพยากรและโอกาสที่มีอยู่ในสังคมประชาธิปไตย จะให้ความสำคัญของงานการจัดงานด้านกิจการนักเรียนควบคู่ไปกับงานวิชาการ

3. การบริหารงานธุรการ โรงเรียนเป็นองค์กรหรือสถาบันอย่างหนึ่ง ดังนั้นย่อมมีกฎระเบียบ และข้อบังคับที่มีมาตรฐานปฏิบัติที่ถูกต้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนที่สังกัดกระทรวง ทบวง กรม ในทางราชการย่อมมีแนวทางในการปฏิบัติตามธรรมเนียมและระเบียบทางราชการซึ่งจะหลีกเลี่ยงการปฏิบัติไม่ได้ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเรียนรู้เพื่อให้นำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง การบริหารงาน ธุรการครอบคลุมงานด้านการเงิน การสารบรรณ การพัสดุ อาคารสถานที่ ยานพาหนะ และอื่น ๆ แม้งาน เหล่านี้จะเป็นเพียงองค์ประกอบช่วยส่งเสริมสนับสนุนฝ่ายวิชาการ ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์โดยตรงต่อนักเรียนซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายของการบริหารก็ตาม แต่ก็มีผลโดยอ้อมในการช่วยให้การบริหารงานของโรงเรียนเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสมบูรณ์ขึ้น

ดังนั้น การที่โรงเรียนและผู้บริหารจะปฏิบัติตามได้ถูกต้องสมบูรณ์ ผู้บริหารจะต้องเข้าใจ ลักษณะของนักเรียนดีพอสมควร การเรียนการสอน การจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนต้องคำนึงถึง ความเหมาะสมถูกต้องและธรรมชาติของนักเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และปรับปรุง เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนให้เหมาะสมถูกต้องเป็นที่ยอมรับของสังคม

ปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงทางสังคมเป็นไปอย่างรวดเร็ว การปรับตัวของนักเรียนและการจัดประสบการณ์ให้กับนักเรียนในโรงเรียนแต่เพียงเฉพาะการเรียนรู้ในห้องเรียนแต่เพียงอย่างเดียวย่อมไม่เป็นการเพียงพอ การเสริมหลักสูตร การเสริมทักษะและการจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับนักเรียนได้มีโอกาสปะทะและพบจริงๆ จึงมีความจำเป็นและสำคัญยิ่งเพราะ ในชีวิตจริงของนักเรียนนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับงานวิชาการแต่หากขึ้นอยู่กับปรับตัว การแก้ปัญหา การวิเคราะห์วิจัยด้วยตนเอง โดยอาศัยประสบการณ์และทักษะเป็นเครื่องมือ มักปรากฏอยู่เสมอว่า นักเรียนที่มุ่งแต่งานวิชาการแต่เพียงอย่างเดียวไม่สามารถแก้ปัญหาชีวิตได้ เพราะชีวิตมิได้ขึ้นอยู่กับหลักวิชาการแต่ขึ้นอยู่กับการจัดประสบการณ์ให้กับชีวิต

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การบริหารกิจการนักเรียนมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารกิจการนักเรียนในสภาวะการณ์ที่อยู่ในช่วงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ซึ่งถือได้ว่าการบริหารกิจการนักเรียน เป็นหน้าที่ที่สำคัญประการหนึ่งของผู้บริหาร โรงเรียนทุกระดับการศึกษา ซึ่งจะต้องรับผิดชอบดำเนินการ การบริหารกิจการนักเรียนเป็นงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่ายทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมการและวางแผน จัดดำเนินการอย่างดี มีระบบ เพื่อให้สามารถช่วยเสริมสร้างคุณภาพของนักเรียน ได้อย่างแท้จริง

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ เป็นทรัพยากรบุคคลอันมีค่าสำหรับเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ

การบริหารงานกิจการนักเรียน

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

สภาพการบริหารกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันตามวุฒิการศึกษาของผู้บริหาร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี

2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีที่ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2549

กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารราชการครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีปีการศึกษา 2549 จำนวน 275 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จำแนกตามวุฒิการศึกษาแล้วสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยผู้วิจัยได้เปิดตารางเรซี มอร์แกน ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 162 คน เพื่อให้ความเชื่อมั่นสูงขึ้นผู้วิจัยจึงเพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนมากขึ้นเป็นร้อยละ 80 ของจำนวนประชากร ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 220 คน

2. การหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้สร้างเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับสภาพความคาดหวังในการดำเนินงานกิจการนักเรียน มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามทั่วไปเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนการประมาณค่า (Rating Scale)

2.1 การหาค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอคณะผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่านเพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคำจำกัดความในการวิจัย โดยกำหนดการพิจารณาดังนี้

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

- 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ

เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 นำมาใช้ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.80-1.00

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำผลมาคำนวณค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ (Frequency) การหาร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{x}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) เป็นรายชื่อและโดยรวม และแปลความหมายของคะแนนตามเกณฑ์

3.2 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามวุฒิการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ทำโดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจากการวิเคราะห์ค่าที (t-test แบบ independent)

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนด้านงานปกครองและวินัยนักเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านงานบริการสวัสดิการนักเรียน และด้านงานกิจกรรมชุมนุมพบว่า ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อสภาพการบริหารกิจการนักเรียนพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่องานการปกครองและวินัยนักเรียน งานบริการและสวัสดิการห้องสมุด และกิจกรรมอื่นๆ (กิจกรรมชุมนุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ยกเว้นความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารกิจการนักเรียนด้านการบริการสุขภาพอนามัย การบริการอาหารกลางวัน การและบริการความปลอดภัยในโรงเรียน) ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารกิจการนักเรียนในภาพรวมแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุและปัจจัยที่เป็นข้อจำกัดหลายๆ ประการเพราะการบริหารกิจการนักเรียนที่ไม่ใช่การสอนในชั้นเรียน แต่เป็นการ

ดำเนินงานที่ครอบคลุมไปถึงงานสวัสดิการและการบริการนักเรียน งานด้านการปกครองและวินัย งานด้านการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน งานกิจกรรมนักเรียนหรืองานกิจกรรมเสริมหลักสูตร และการติดตามผลผลิต ซึ่งส่งผลให้ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียนนั้นมีขอบเขตกว้างขวางมากและขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายๆ ประการที่สำคัญได้แก่ นโยบาย สภาพแวดล้อมทางสังคม ขนาดและระดับของสถานศึกษา สภาพพื้นฐานและความต้องการของนักเรียน พฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงทรัพยากรการบริหารต่างๆ ที่มีอยู่ของสถานศึกษาด้วย ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการ (2546) กล่าวถึง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนจะต้องคำนึงถึงความพร้อมของสถานศึกษา ความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ซึ่งปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะมีอิทธิพลต่อสภาพการบริหารกิจการนักเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งขนาดและระดับของสถานศึกษา และพฤติกรรมการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาและเมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละด้านพบว่า

1. งานปกครองและงานวินัยนักเรียน ภาพรวมสภาพความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีที่มีต่อสภาพการบริหารงานกิจการ นักเรียนด้านงานปกครองและวินัยนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่มีประเด็นที่ควรพิจารณาคือรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ สร้างความรักความศรัทธาเชื่อถือให้ นักเรียนเกิดความผูกพันต่อโรงเรียน ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญที่ผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรเร่งดำเนินการแก้ไข เพราะถือเป็นภาระหน้าที่ที่ทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือเพื่อให้ นักเรียนมีรักและศรัทธาในสถาบันและมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับแนวความคิดของกาญจนา ศรีภาพสินธุ์ (2533) ที่กล่าวว่า การปกครอง นักเรียนต้องมุ่งให้การควบคุมพฤติกรรมนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยและมุ่งให้นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติตนในแนวทางที่ถูกที่ควรด้วยการวางตัวของเข้าประชุมอบรมนักเรียน จะทำให้นักเรียนรู้และเข้าใจแนวทางปฏิบัติตนในแนวทางที่ถูกที่ควร ตามระเบียบข้อบังคับได้ดียิ่งขึ้น ครูทุกคนปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายปกครองดูแลความประพฤตินักเรียนและร่วมการประสานแผนงานและกิจกรรมร่วมกับฝ่ายต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา (2532) กล่าวว่า การบริหารงานปกครองนักเรียนควรมีการดำเนิน กิจกรรมเพื่อแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่มีปัญหาด้านความประพฤติไม่เหมาะสมเป็นการประชุมร่วมกัน ผู้ประสานงานระดับชั้น ครูประจำชั้นฝ่ายแนะแนวและฝ่ายต่างๆ ในการแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน เป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการพยายามแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน เช่นเดียวกับที่ กานดา อมรเพชรกุล (2546) ได้เสนอแนะว่า ฝ่ายปกครองควรมีการประสานงานกับงานแนะแนวในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนและควรมีการอบรมนักเรียนเรื่องความมีระเบียบวินัยโดยขอความร่วมมือกับครูทุกคนในโรงเรียนรวมทั้งผู้ปกครอง

2. งานบริการและสวัสดิการนักเรียน

2.1 บริการห้องสมุดพบว่า ภาพรวมสภาพความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรีที่มีต่อสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนด้านบริการห้องสมุดโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งเป็นประเด็นที่สำคัญที่ผู้บริหารและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องพิจารณามาตรการเพื่อพัฒนาห้องสมุดซึ่งถือว่าเป็นแหล่งค้นคว้าข้อมูลข่าวสารที่สำคัญสำหรับนักเรียน ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการจัดสรรงบประมาณสำหรับดำเนินการในแต่ละปี ซึ่งถือว่าเป็นปัญหาสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานสวัสดิการนักเรียนในด้านการบริการห้องสมุดแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจมีสาเหตุจากงบประมาณที่ทางโรงเรียนได้รับ และวิสัยทัศน์ในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนของผู้บริหาร

2.2 งานบริการสุขภาพอนามัย การบริการอาหารกลางวัน และสวัสดิการ ความปลอดภัยในโรงเรียนพบว่า ภาพรวมความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อสภาพ การบริหารงานกิจการนักเรียนด้านบริการสุขภาพอนามัย การบริการอาหารกลางวันและ ความปลอดภัยในโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ส่วนใหญ่ โรงเรียนจะได้รับการจัดสรรงบประมาณตามโครงการอาหารกลางวันจากรัฐบาล ในส่วนของการ ดูแลสุขภาพอนามัย และสวัสดิการความปลอดภัยด้านอื่นๆ ภายในโรงเรียน ขึ้นอยู่กับการวางแผนการดำเนินงานแผนปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนจะต้องวางแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องนโยบาย ระเบียบ ข้อปฏิบัติด้านสวัสดิการและความปลอดภัยของนักเรียนของหน่วยงานราชการอยู่แล้ว จึงถือว่าเป็นหน้าที่และเป็นงานประจำที่ผู้บริหารและคณะครู บุคลากรทุกคน ต้องกวาดขันดูแลเอาใจใส่เพื่อให้นักเรียนได้รับการด้านสวัสดิการและความปลอดภัยทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานบริการและสวัสดิการนักเรียนในด้านการบริหารสุขภาพอนามัยและสวัสดิการความปลอดภัยในโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ก้านการบริการอาหารกลางวันของผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมีความคิดเห็นในระดับมากกว่าผู้บริหารที่มีวุฒิ การศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดบริการอาหารกลางวันเป็นการจัดบริการสวัสดิการให้แก่ นักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับประทานอาหารที่มีคุณค่าเพียงพอแก่ร่างกาย ราคาถูกและถูกสุขลักษณะ ตลอดจนเป็นการ แก้ไขภาวะโภชนาการที่ไม่ดีของนักเรียน และเป็นแหล่งการเรียนรู้ด้าน โภชนาการ ของนักเรียน ฝึกนิสัยมารยาทในการรับประทานอาหารและยังช่วยสงเคราะห์แก่นักเรียนที่ขัดสนและขาดแคลนซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่ายโดยมีกานึงผลกำไร อาจเป็นประเด็นสำคัญที่ผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีให้ความสำคัญในการบริหารสูงกว่า

3. งานกิจกรรมอื่นๆ (กิจกรรมชุมนุม) พบว่าภาพรวมสภาพความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อสภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนด้านบริการกิจกรรมนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุและปัจจัยแวดล้อมหลายประการ ที่สำคัญที่สุดน่าจะเป็นในส่วนของการ จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวทางการจัดการศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษาที่ผู้บริหารและครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าสภาพการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนในด้านกิจกรรมชุมนุมในภาพรวมยังคงมีสภาพการบริหารงานในระดับน้อย ได้แก่

- (1) มีการสำรวจความต้องการในการจัดตั้งชุมนุมของนักเรียน
- (2) นักเรียนจัดตั้งชุมนุมเอง
- (3) การดำเนินงานแต่ละชุมนุมมีนักเรียนเป็นคณะกรรมการดำเนินงานเอง
- (4) มีการนำวิทยากรมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตั้งชุมนุมให้กับนักเรียน

ทั้งนี้ อาจมาจากสาเหตุ และข้อจำกัดหลายๆ ประการ จำนวนบุคลากรภายในโรงเรียนที่มีจำนวนไม่เพียงพอในการที่จะตั้งชุมนุมให้หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน โรงเรียนไม่มีงบประมาณในการเชิญวิทยากรมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตั้งชุมนุม และประเด็นที่สำคัญที่สุดคือ ครูผู้สอนไม่มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการปฏิรูปการศึกษาโดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพราะแต่เดิมจะเป็นลักษณะของการสอนแบบเดิม ไม่มีการวัดและประเมินผลในกิจกรรมชุมนุม จากประสบการณ์ในการบริหารงานโรงเรียนของผู้วิจัยพบว่า ชั่วโมงกิจกรรมส่วนมากจะเป็นชั่วโมงที่นักเรียนพัก ไม่มีการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลอย่างจริงจัง ประเมินผลเพียง “ผ่าน” หรือ “ไม่ผ่าน” ส่วนมากครูจะให้ผ่าน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนไม่ค่อยให้ความสำคัญและความสนใจในการร่วมกิจกรรม กอปรกับโรงเรียนไม่สามารถที่จะจัดสรรชุมนุมให้ตามความต้องการของนักเรียนได้ ดังเหตุผลที่ได้กล่าวไปแล้ว

ดังนั้นผู้บริหารจึงควรอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญกับการบริหารกิจการ นักเรียนด้านการบริการกิจกรรมชุมนุม เนื่องจากเกณฑ์การวัดและประเมินผลตามหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดเกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละช่วงชั้นว่า นักเรียนจะต้องผ่านเกณฑ์การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้เรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม การเข้าร่วมและปฏิบัติกิจกรรมที่เหมาะสมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขกับกิจกรรมที่เลือกด้วยตนเองตามความถนัด และความสนใจอย่างแท้จริง การพัฒนาที่สำคัญ คือ การพัฒนาองค์กรรวมของความเป็นมนุษย์ให้ครบทุกด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีคุณภาพ ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งสถานศึกษาจะต้อง

ดำเนินการอย่างมีเป้าหมาย มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาสภาพการบริหารกิจการนักเรียนตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาทำให้ทราบว่าผู้บริหารที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะผู้บริหารและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องต่อการบริหารกิจการนักเรียน ดังนี้คือ

1. ผู้บริหาร โรงเรียนควรให้ความสำคัญในการบริหารกิจการนักเรียนในด้านที่มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นน้อยได้แก่ การบริหารกิจการนักเรียนด้านกิจกรรมอื่นๆ (กิจกรรมชุมนุม) โดยพิจารณาให้มีการสำรวจความต้องการในการจัดตั้งชุมนุมของนักเรียน นักเรียนจัดตั้งชุมนุมเอง มีการดำเนินงานแต่ละชุมนุมมีนักเรียนเป็นคณะกรรมการดำเนินงานเองและมีการนำวิทยากรมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตั้งชุมนุมให้กับนักเรียนเหล่านี้ เป็นต้น

2. ผู้บริหาร โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมภายใน โรงเรียนอย่างถูกสุขลักษณะจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้มีความสวยงามร่มรื่นน่าอยู่

3. โรงเรียนควรประสานกับชุมชนเพื่อร่วมมือกันในการดำเนินโครงการอาหารกลางวัน

บรรณานุกรม

กองแผนงาน กรมสามัญศึกษา. 2532. **เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2532.**

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์กรมศาสนา.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม**

(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กาญจนา ศรีกาพลินธุ์. 2533. **สภาพปัจจุบัน ปัญหา การจัดการบริหารงานปกครองในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนมงฟอร์ตวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**

กานดา อมรเพชรกุล. 2546. **แนวทางการพัฒนาการบริหารงานปกครองนักเรียน**

ในโรงเรียนวัฒนโนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ธีรวุฒิ ปทุมณพรัตน์. 2534. **การบริหารกิจการนักเรียน.** กรุงเทพมหานคร : โอเดียนสโตร์.